

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

YTTRANDE över

Vargkommitténs betänkande ”Åtgärder för samexistens mellan människa och varg” (SOU 2013:60); Dnr M2013/1876/Nm

Sveriges Jordägareförbund har beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerat betänkande. Förbundet anför följande.

Gemensam skrivelse

Förbundet har gemensamt med Svenska Jägareförbundet och Svenska Kennelklubben upprättat en övergripande skrivelse till departementet rörande Vargkommitténs betänkande.

Utöver det som framförs i den gemensamma skrivelsen anför Förbundet följande.

Områden av särskild betydelse (kap. 5)

5.2.9 Utredningen refererar den MVP-analys som utfördes av Skandulv 2012.

Skandulvs rapport utfördes enligt IUCN:s kriterium E, med fakta om den skandinaviska vargstammen som underlag, dvs. att hänsyn togs till den faktiska genetiska statusen i den befintliga vargstammen. (Det kan här understrykas att den av Naturvårdsverket utförda beräkningen av genetisk MVP utfördes på ett bristfälligt underlag utan koppling till de faktauppgifter som faktiskt föreligger om den skandinaviska vargstammen, vilket gör Naturvårdsverkets rapport värdelös som vetenskapligt underlag.)

I utredningen påstås att Skandulvs rapport visar en MVP på 100 vargar. Så är inte fallet. Skandulvs rapport visar hur många vargar Sverige egentligen behöver för att inte riskera att stå utan vargar om hundra år. I ett katastrofscenari som aldrig tidigare uppmäts bland vargar eller däggdjur måste vi ha 100 individer. Under de omständigheter som enligt IUCN:s kriterium E förestavar, klarar vi oss med **40 individer**.

Utredningen hävdar felaktigt att LCIE kräver en invandrare per år för att genetisk status ska stabiliseras. Rätt är att LCIE rekommenderar en invandrare per **generation**, dvs. var femte år.

Socio-ekonomisk analys (kap. 6)

Den utförda socio-ekonomiska analysen är bristfällig. Den måste innefatta samtliga kostnader, både direkt, indirekta och följdskostnader. Dessutom måste trovärdiga uppskattningar göras även av kostnader i form av minskad biologisk mångfald som vargpopulationen bidrar till (utdöende av lantraser av får och hund, utdöende av flora kopplad till fåbodbruk och bete av naturbetesmarker).

Vidare måste de oerhört teoretiskt beräknade ”intäkterna” baserade på föråldrade enkäter och mycket svårberäknade ekosystemtjänster utformas på aktuella underlag och på ett sätt som bidrar till att minska polariseringen i debatten, och inte istället ytterligare spä på den.

Rekommendationer (kap. 7)

Förbundet anser att utredningens rekommendationer överlag är välavvägda, kloka och mycket viktiga för ökad tilltro till vargpolitiken. Förbundet framför nedan några specifika synpunkter avseende några av rekommendationerna.

7.2.1 Tydliggör den politiska inriktningen och syftet med rovdjurspolitiken

Utredningen föreslår att riksdagen beslutar om dels syftet med rovdjurspolitiken, dels övergripande riktlinjer för fastställande av gynnsam bevarandestatus.

Dessa båda beslut måste ta hänsyn till vad som stadgas i artikel 2 i Art- och habitatdirektivet:

”Eftersom huvudsyftet med detta direktiv är att främja att den biologiska mångfalden bibehålls med beaktande av ekonomiska, sociala, kulturella och regionala behov, bidrar direktivet till det övergripande målet, som är en hållbar utveckling.”

I synnerhet orden ”med beaktande av ekonomiska, sociala, kulturella och regionala behov” bör inkluderas i beslutet om syftet med rovdjurspolitiken.

Vidare bör noteras att EU-kommissionen vid den nyligen genomförda kongressen för International Union of Game Biologists i Bryssel, under en workshop om förvaltningen av stora rovdjur, meddelade att man inte längre ser ekologisk bärkraft som det viktiga inom rovdjursförvaltningen, utan framöver kommer att koncentrera sig på ”social bärkraft”. Mer fokus kommer, enligt uppgift, att läggas på ”human dimensions” och att ta hänsyn till attityder från olika intressegrupper.

Utredningen föreslår vidare att regeringen uppdrar åt Naturvårdsverket att i dialog med Jordbruksverket fatta beslut om gynnsam bevarandestatus.

I betänkandet (s. 83) poängterar utredaren att **”gynnsam bevarandestatus” inte är ett vetenskapligt begrepp**. Detta är oerhört viktigt att förstå! Begreppet gynnsam bevarandestatus är inte vetenskapligt. Ramen för begreppet utgörs av ett juridiskt regelverk, och till grund för beslut om vad som ska vara gynnsam bevarandestatus ska bl.a. ligga vetenskapligt underlag av olika slag. **Självva beslutet om vad som ska vara gynnsam bevarandestatus innefattar dock viktiga avvägningar** mellan t.ex. vetenskapliga underlag och socio-ekonomiska konsekvenser, **och är därför till sin karaktär ett politiskt beslut**.

Det är därför enligt Förbundets bestämda uppfattning **nödvändigt och viktigt att beslutet om vad som ska utgöra gynnsam bevarandestatus fattas av politiker** och inte av myndighetstjänstemän. Det har tidigare i praktisk handläggning av vargrelaterade frågor tydligt visats, att Naturvårdsverkets tjänstemän inte har haft förmåga att se längre än den rena bevarandeproblematiken – man har inte haft förmåga att se och väga in de övriga faktorer som enligt regelverket också ska tas hänsyn till. Detta ser Förbundet som en bekräftelse av vikten av att det är politiker som beslutar om nivån (spannet) för gynnsam bevarandestatus.

För att upprätthålla utredningens föreslagna systematik, kan följande föreslås: Riksdagen fastställer politikens riktlinjer och syfte, regeringen beslutar om GYBS, baserat på beslutsförslag/underlag som tas fram gemensamt av Naturvårdsverket och Jordbruksverket.

Avslutningsvis instämmer Förbundet i att antalet vargar inte ska tillåtas att permanent överstiga det spann som beslutas som gynnsam bevarandestatus. Att därutöver tillåta antalsreglerande jakt är ett utmärkt, självklart förslag.

7.2.2 Utveckla en samlad viltförvaltningslagstiftning

Utredningen föreslår att jaktlagstiftningen delas upp i två delar, en som reglerar förvaltningen av vilt, och en annan som reglerar jakten och jaktens genomförande.

Förbundet anser, om denna uppdelning genomförs, att både förvaltnings- och jaktbestämmelserna ska utgöra självständiga lagar, dvs. att förvaltningslagstiftningen inte ska inordnas under miljöbalken.

7.2.5 Utveckla ersättningen för skador orsakade av rovdjur

Förbundet anser att utredningens förslag om ökad och full ersättning är utmärkt, men måste kompletteras med rätt till ersättning även för viltbruk; alltså aktiv, långsiktig viltförvaltning med syfte att skapa jakttillfällen som en del i en verksamhet.

Viltbruket är en näringsgren som både skapar sysselsättning på landet, och ger följd effekter i form av behov av övernattning, matservice och annan lokal service. Vid en etablering av varg kan viltbruk som baseras på framförallt klövvilt snabbt raseras. Förbundet anser att ersättning ska utgå även för viltbruk som drabbas av rovdjurskador eller –etablering.

Här kan noteras att dagens viltbruk dels genererar avsevärt större omsättning än ekoturism i form av varg-spaning, dels att en kraftig ökning av sådan ekoturism förutsätter en så pass stor vargstam att viltbruk omöjliggörs inom dessa vargrevir. Denna utveckling är provocerande av flera skäl, bl.a. för att viltbruk sker i samarbete med berörda markägare och typiskt sett involverar lokalbefolkningen, medan varg-spaning sker i form av näringsverksamhet baserat på allemansrättsligt nyttjande av annans mark utan att i samma utsträckning engagera lokalbefolkningen.

7.2.10 Inför möjligheter till licensjakt efter varg när gynnsam bevarandestatus är uppnådd

Förbundet vill särskilt understryka hur viktig denna rekommendation är för att skapa förtroende för rovdjurspolitiken bland landsbygdsbefolkningen.

7.2.11 Avsätta tillräckliga resurser till ansvariga myndigheter

Förbundet vill understryka att utan tillräckliga resurser, kommer rovdjursförvaltningen inte att vinna acceptans bland dem som drabbas och påverkas.

7.2.12 Genomför en samhällsekonomisk analys kopplad till rovdjursförekomst

Förbundet kan inte nog understryka hur viktig denna fråga är, och hur bråttom det är att få den gjord. Det är av avgörande betydelse att, som utredaren uttrycker det, myndigheter och kostnadsbärare delar samma verklighetsuppfattning om dagens kostnadsbild samt att man tydliggör även de indirekta kostnaderna.

2 september 2013

SVERIGES JORDÄGAREFÖRBUND

Frederik Treschow